

Aan STASDEF
Van PDGB
Afgestemd met CDS, DCo, DJZ, HDFC
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum
23 september 2024

Onze referentie
BS2024030139

Opgesteld door

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

E-brief deelproject 'Groot pantserwielvoertuig Boxer'

Aanleiding

Met dit project vervangt Defensie de pantserrups commandovoertuigen M-577 en diverse typen pantserrupsvoertuigen YPR door het groot pantserwielvoertuig Boxer. De Kamer heeft dit project aangemerkt als 'groot project' binnen de Regeling Grote Projecten (RGP). Overeenkomstig artikel 16 van de RGP wordt de Kamer geïnformeerd over de evaluatie met een E-brief.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met verzending van de bijgevoegde Kamerbrief.

Kernpunten

- Het project 'Vervanging pantservoertuigen M-577 en YPR' bestaat uit drie deelprojecten. Eerder heeft de Kamer de E-brief ontvangen van het deelproject 'Klein pantserwielvoertuig Fennek MRAT/AD' (2011) en het deelproject 'Infanteriegevechtsvoertuig CV-90' (2017).
- In 2018 verzocht de Kamer Defensie een evalueatie op te stellen voor het deelproject Boxer. Het ontwikkeltraject en de latere leveringen van de Boxer hebben geleid tot een langere doorlooptijd van dit project. Daarnaast heeft Defensie de afgelopen twee jaar de prioriteit gegeven aan de verwerving van nieuw materieel op basis van de Defensienota 2022. Deze factoren hebben geleid tot vertraging van de evaluatie.
- Het project is geëvalueerd op de elementen doelstellingen, projectactiviteiten, kosten, planning, risicobeheersing, projectorganisatie, publiek-private samenwerking en private cofinanciering, exploitatie en de gehanteerde verwervingsstrategie.
- Samenvattend beoordeelt Defensie het project als volgt:
  - Op het aspect 'doelstelling' heeft Defensie met de aanschaf van de Boxer een kwalitatief hoogwaardig wapensysteem verworven dat voldoet aan de gestelde eisen.
    - Lesson learned: Het vereiste groeipotentieel heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de doorontwikkeling van de Boxer. Groeipotentieel is inmiddels opgenomen als standaard eis voor ontwikkelingsprojecten.
  - Op het aspect 'planning' is voor het Boxer-project niet de oorspronkelijke planning gehaald door Defensie. De oorspronkelijk geplande instroom in 2015 wijzigde gedurende het project naar 2021. Deze vertraging was aan de kant van Defensie het gevolg van aanpassingen van de eisen en vertragingen in het kwalificatietraject. Aan de kant van de industrie werd dit veroorzaakt door aanloopproblemen, gebrek aan samenwerking binnen de bedrijven van het consortium ARmoured vehicle TEChnology (ARTEC) en de oplossingen voor technische tegenslagen in de ontwikkelfase. Hier zijn geen ingrijpende consequenties door ervaren door de rolwisseling Boxer/Bushmaster.
    - Lesson learned: Vertraging kan worden voorkomen door de kwalificaties en beproevingen uit te voeren voor aanvang van de serieproductie. De vaak

- complexe afstemmingsstructuur in internationale samenwerkingsprojecten vraagt bovendien om een hoge mate van realiteitszin in de planning.
- Op het aspect 'kosten' is het projectbudget verhoogd. In de B-/C-werd er f 1900 miljoen (€ 862,2 miljoen) geraamd voor 384 voertuigen. Dit bedrag werd aangepast in de verwervingsvoorbereiding na aanleiding van een bijstelling in de kwantitatieve behoefte en de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit het ontwikkeltraject. Na ondertekening van het contract in 2006 werd het budget vastgesteld op € 737 miljoen (prijspeil 2006) voor 200 voertuigen. Het uiteindelijke projectbudget bedroeg € 943,8 miljoen (prijspeil 2020). Deze verhoging van 28% was het gevolg van prijspeilaanpassingen, contractuele prijsstijgingen, btw-correctie en additionele behoeften (€ 76 miljoen), en geldt daarom niet als overschrijding. Ook ontving Defensie € 22,5 miljoen opbrengsten uit *royalties* en *entrance fees* door toetreding van landen tot het ontwikkelproject.
    - Lesson learned: Complexe ontwikkeltrajecten vragen een hoge mate van realiteitszin in het budget. In het huidige projectmanagement wordt dan ook vroegtijdig een inschatting van de risicoreservering gemaakt.
    - Lesson learned: Neem de behoefte aan onderwijsmiddelen weloverwogen op in de behoeftestelling in plaats van vooraf als draaiknop te gebruiken.
  - Internationale samenwerking maakte het project op organisatorisch complex, mede door het afstemmen van de behoeften op verschillende niveaus. Door de nauwe samenwerking met Duitsland in het ontwikkeltraject zijn voordelen behaald, zoals het delen van de ontwikkelkosten en de gezamenlijke instandhouding en het configuratiemanagement. De samenwerking met OCCAR, en de in deze organisatie beschikbare kennisbasis, is als positief ervaren en droeg bij aan de goede projectorganisatie en -management.
    - Lesson learned: Bij complexe ontwikkeltrajecten waarvoor mogelijk onvoldoende eigen projectcapaciteit beschikbaar is maakt Defensie vaker gebruik van een materieelagentschap zoals OCCAR.
  - De Nederlandse industrie heeft deelgenomen aan de ontwikkeling en productie van de Boxer. Doordat Nederland pas later aansloot bij het Brits-Duitse ontwikkeltraject leek initieel het werkaandeel niet te worden gehaald. Mede dankzij de door EZK gesloten compensatieovereenkomsten vloeide meer dan 100% van de Nederlandse opdrachtwaarde terug naar het bedrijfsleven. Via de afspraken die zijn gemaakt over industriële betrokkenheid, heeft het Boxer-project een positieve invloed gehad op de participatie en capaciteitsopbouw van de Nederlandse defensie-industrie.
    - Lesson learned: Vroegtijdige aansluiting bij internationale samenwerking is een mogelijkheid om industriële betrokkenheid vooraf te verzekeren.
  - Eveneens informeert Defensie de Kamer over haar voornemen om additionele Boxers met RCT30 toren te verwerven. Als gevolg van deze behoefte en eerdere bijbestellingen blijft het Boxer-project voortbestaan. Verdere informatievoorziening vindt plaats via het Defensieprojectenoverzicht (DPO) en het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF).

Toelichting

- Eind jaren '90 bereikten de YPR en M-577 het einde van de operationele en technische levensduur en moesten worden vervangen.
- Pantservoertuigen vormen de basis van het operationeel grondgebonden optreden. Deze voertuigen worden gebruikt voor vuurkracht, bescherming, mobiliteit, commandovoering, inlichtingen en verzorging, zowel voor de bescherming van eigen en bondgenootschappelijk grondgebied als in internationale missies.
- Voor deze taken is het noodzakelijk dat het voorziene groot pantserwielvoertuig beschikt over een hoge mobiliteit en bescherming, voldoende vuurkracht, een relatief groot laadvermogen en verbeterde leidbaarheid.
- Dit project behelsde de internationale ontwikkeling en productie van het pantserwielvoertuig Boxer. Nederland ontwikkelde samen met Duitsland een gemeenschappelijk basisvoertuig voor de Boxer met hierop specifieke missiemodules. Deze landen hebben het project in

uitvoering gegeven bij het internationaal materieelagentschap *Organisme Conjoint de Cooperation en Matière d'Armements* (OCCAR). In december 2006 werd het contract voor de serieproductie getekend voor 200 Nederlandse voertuigen en 272 Duitse voertuigen.

- De verwerving vond plaats via een single source verwervingstraject met het consortium ARMoured vehicle TEChnology (ARTEC). Hierin waren Rheinmetall-Nederland en de Duitse partijen Krauss-Maffei Wegmann (KMW) en Rheinmetall Landsystemen GmbH (RLS) verenigd.
- Defensie schafte 200 voertuigen aan in vijf uitvoeringen: commandopost, ambulance, vracht, genie en rijles. Naast deze voertuigen werden ook opleidingsmiddelen en de benodigde logistieke ondersteuning aangeschaft.

Financiële overwegingen

Er zijn geen bijzondere financiële overwegingen.

Juridische overwegingen

Er zijn geen bijzondere juridische overwegingen.

Communicatie

Dco voorziet geen interne en externe communicatie.

Overwegingen Uitvoering

De evaluatie had als doel te reflecteren op het hele project en toekomstige uitvoering van materieelprojecten, waar mogelijk, te verbeteren. De 'lessons learned' zijn daarom intern gedeeld en vastgelegd.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

